

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kiszámlázásával szemben.

Hirdetmények.

előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmertetlen levelek csak ismert kezekről
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt — kr.

Hirdetési ár:

Ottasdosó petitor egyszeri beiktatásáért: 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér 4 hasábos petitorsorát 20 kr.

Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
újdonsg sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Szerda Aprilis 29.

84. szám.

A magyar munkások és május elseje.

Budapest. April 28.

Magyarországon kormányrendszabályt ritkán fogadott a közvélemény oly osztatlan tetszéssel, mint gróf Szapáry rendeletét a május 1-i ünnep ellen. Férfi, bátor és bölcs cselekedet volt, sok teke-toria nélkül betiltani minden tüntetést és gyülekezést. Az államnak kell, hogy meg-legyen a bátorsága erélyesen fellépni oly mozgalom ellen, melynek célja a felfor-gatás és a mely nem titkolja, hogy a szociális forradalom minden ország mun-kásainak szolidaritását iparkodik harc-za vinni a modern állam berendezései ellen.

Külföldön a munkások nagy száma, vagy az állam rendelkezésére álló véd-eszközök szegényessége talán ajánlatossá tesznek a hatóság részéről bizonyos en-gedékenységet a május elseji készülődésekkel szemben. Magyarországon bizo-nyára nem így van.

A munkásság száma hazánkban sok-kal kisebb, hogy sem részükről veszély fenyegetné a fennálló rendet; másrészt az állam sokkal gazdagabb tekintélyben és hatalmi eszközökben, hogysem oly mozgalmat, mely neki nem kellemes, va-lamely okból megkelljen engednie. A ma-gyar munkásoknak nem szabad azt várnia, hogy a nemzetközi munkásokkal együtt ünnephessen. Neki nemzeti alapon kell állni, ha nem akar hálátlan lenni hazája iránt, mely a legkedvezőbb életfeltételeket biztosítja neki s melynek törvény-hozása igazán nagylelkűen kultiválja a munkásvédelmet.

Nos, a magyar munkások nagy része ily érzelműl van áthatva; csak idegen elemek, kik természetesen nem ápolnak Magyarországot iránt patriotizmust, szitják a forradalmi eszmék paraszát s iparkod-nak ez eszméknek a magyar munkások közül minél több követőt toborzani.

Hazafias munkásaink azonban hatá-rozottan visszautasítják a forradalmi tö-rekvéseket és a nemzetiszín lobogó körül csoportosulnak, mely hazánk jelképe. E tiszteletet érdemlő áramlatra való tekin-tettel a kormánynak kötelességének kel-lett tartania, hogy Magyarországon betiltsa a szociális forradalom világnépét. Kör-menet, gyűlés, tüntetés nem lesz meg-engedve s e tilalomnak minden áthágása szigorú büntetés alá vonatik. És ez így van jól.

A rendszerető, hazafias munkásokat e rendelet nem érinti, mert hisz ők távol állnak a mozgalomtól; a turbulens ele-mek természetesen morogni fognak ez erélyes intézkedés ellen, de az állam eze-ket a bujtogatókat nem megnyugtanni akarja, hanem megfékezni. A ministe-relnök határozott fellépése bírja az egész ország tatzsését. A hazátlan izgatók már ott voltak, hogy a forradalmi csirákat bevigyék a mezőgazdasági munkások közé, sőt hogy a nemzetiségekkel, így pl. tót tulzókkal szövetekezzenek. Ily elveteme-dettséget csak kiméletlen erélyvel lehet sikeresen megelőzni.

Ebben az erélyben gróf Szapáry Gyula részéről nincs hiány. És az állam példája buzdítólag hat a munkadókra. A budapesti gőzmalmok igazgatóságai és az összes nyomdatulajdonosok már elha-tározták, hogy május 1-én nem adnak szabadnapot munkásaiknak s alkalmazott-jaik közül mindenkit elbocsátottnak tekin-tenek, ki a mondott napon kimarad. Mint a Pester Correspondenz értesül, a vasut-igazgatóságok és a nagyobb gyárak ha-sonló rendelkezéseket szándékoznak tenni s egymásközt kartell szerződést kötnek, mely szerint egy munkást nem vesznek fel más műhelybe, aki engedetlenség mi-att lett elhocsátva május 1-én.

Igy termékenyítette meg a kormány határozottsága a társadalomét.

Es május elseje meg fogja győzni a bujtogatókat, hogy az állam, a társa-

dalom és a munkások loyális többsége egyesültek Magyarországon azon elhatá-rozottságban, hogy teljes erővel elhárít-ják a nemzetközi munkásforradalom beto-lakodását. Az európai kontinensen nincs állam, melynek bátorsága lenne hasonló erélyvel eljárni.

Magyarország példája buzdítás lesz a többi kormányoknak hasonló határo-zottságra ama forradalmi mozgalom ellen. küzdelemben, mely csak akkor sikerülhet ha a kormányok tétovázva állnak vele szemben.

A Csokonai kör 1890-ben.

(Évi jelentés.)

Tisztelt közgyűlés!

Midőn a volt Felolvasó kör néhány lelkes tagja arra a meggyőződésre jött, hogy Debreczen külső és belső előhaladása érdeké-ben szükségessé vált egy oly testület alakítá-sa, mely a társadalomnak minden arra való elemét egyesítve városunk kulturális életének fejlesztésében és nagyvárosias emelkedésében tagjainak számánál és intellektualis súlyánál fogva hathatós tényezőként közreműköd-jék és megpendítette az eszmét, hogy a külföldön bármily dícséretreméltó eredményekkel műkö-dő, de mégis egyoldalú tevékenységet kifejtő felolvasó kör Csokonai nevének aegise alatt újra és újra alakuljon, a művelt magyar társa-dalom város, sőt országiszerte fölébredt köz-figyelme és bizró támogatása csakhamar lehetővé tette a Csokonai körnek nemcsak megalakulását, de azt is hogy működésének már első csonka évében oly eredményeket mutathatott fel, a melyekre körünk megizmo-sodásának későbbi korzakában is büszkeség-gel emlékezhet vissza.

Az ez, ismételjük országiszerte nyilvá-nuló kedvező fogadtatás, mely a Csokonai kör megalakulását midjárt első nyilvános fellépése alkalmából üdvözölte, már egymá-gában meggyőzhet bennünket arról mennyi-re szükséges magasabb nemzeti szempontok-ból a magyar intelligenciának jobbra szét-szört csoportjait közös kulturális eszmék zászlója alatt közös munkára egyesíteni.

Körünk a kezdet nehézségei között szerény eszközökkel mindazt megtette a hozzá fűződő remények beváltására, a mit

működése első féléstendejében csak megte-hetett.

Munkálkodásunkat midjárt egy nagy szabású ünnepélyvel kezdtük meg, melyet közreműködésükkel szerezéseltett a magyar irodalom számos kitűnősége.

A nyár folyamán szakosztályunk tény-leges működése ugyan szünetelt azonban a választmány ezen idő alatt is töle telhetőleg megtett a kör-képviselétében minden szükséges lépést. Így küldöttél által résztvett a Kőcsay Ferencz születési évfordulójának százados évfordulója alkalmából Szatmár vármegye és Szatmár város törvényhatósága által ren-dezett országos jelentőségű ünnepélyeken. Intézkedett továbbá a Csokonai kör, mely mint a Felolvasó kör jogutóda az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyletnek alapító tag-ja az Emke hajdomegyei és debreczeni választmányában való képviseltetése iránt. Választmányunk ezenkívül előkészítette a téli működést, mely három nyilvános felolvasó ülésen a közönség növekedő részvételét érde-melte ki. A nyilvános felolvasásokkal kapoco-latban megünnepeltük Csokonai Vitéz Mihály születésének évforduló napját s tartottunk egy minden részében fényesen sikerültnek mondható társas estélyt. A hasonló estélyek tartását rendszeresen beillesztettük program-munkba, hogy azokon városunk különböző társadalmi osztályához tartozó összes művelt elemeit egymáshoz közelebb hozva, a magasabb társadalmi érdekekért folytatott munkálatok-ban szorosabban összetartsunk.

Az irodalmi szakosztály működésének részleteiről egyébként következőkben adhatunk számot.

A „Csokonai kör“ megalakulása utáni azonnal egy nagyszabású ünnepélyvel kez-dette meg működését, a mely ünnepélyt nem kizárólag az irodalmi szakosztály rendezett ugyan sőt ellenkezőleg a két szakosztály karöltve sikere biztosításában, mind a mellett amaz ünnepély kimagasló része a színházi matinee az irodalmi szakosztály működésével és céljaival áll szoros kapcsolatban. — E matinéen ugyanis felolvasatott Komlósy Jó-zsef kitűnő költők Csokonai emléket dícsőitő magasan szárnyaló ódája. Felolvasatott to-vábbá gróf Teleki Sándornak, egyik legelső momoir-íróknak egy debreczeni visszaemlé-kezése s Vértesi Arnoldnak a kör elnökének — kinek irodalmi érdemeit hirdettünk nekünk nem lehet ugyan, de nem is szükséges — egy hatásos elbeszélése s végül felolvasa Abrányi Emil az ifjabb költő nemzedék

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Tolvaj!

Lopott!
Nincs más neve az ő tettének — akár-mennyit is gondolkozik rajta. Minden egyéb csak szépítgetés volna, másnak a vagyonát vette el.

Mégis ez a más gazdag volt! Pénzszek-rénye szünlitig telve, gyermekeikről örök időre gondoskodva — hát kinek árthatott az a cse-kély vesztés? Azt a pár hitvány aranyat a gazdag ember könnyen nélkülözheti, vagy más szóval könnyen el lehet nélküle.

De — mégis tolvajlás volt az, tolvajlás, melyet kenyéradó gazdája ellen követett el. Mindenesetre, — a tett elkövetése . . .

A pénzszekrény egészen nyitva volt . . . alant a kis láda szünlitig volt aranypénzzel, a mi oly csábítóan fénylett, ragyogott. Otthon az ő fiatal felesége betegem, fáradtan feküdt. Ő a szegény rosszul fizetett írnok alig tudta a mindennapra szükségeseket magának és kicsi-kéjének megszerezni. Mily jól esnék annak egy üveg jó bor, egy kis erős ebéd! Hogy kipi-rulnának ismét sápadt orcái, üterei ismét erősebben vernének, — és életkedve egészen megújulna.

Es a gazdája éppen felállott, s az eléje aláírás végett tett irattal a szomszéd szobába távozott. Nem a sors intése volt ez, nem az ég ujjmutatása? Gyors, merész markolással az arannyal megtöltött ládikóba — és az ő házi boldogsága, a betegség és gondok által meg-semmisített boldogság, újra felvirágoznék! Ej, mit, ez nem volt tolvajlás! Ez kényszerűség volt, az önfentartás ösztöne! — És így tet-te meg.

Most már megtörtént — s a kincscsel a mellényzsebében, hazafelé sietett.

Eleinte jól érezte magát és jó kedve volt. „Segítség . . . menekülés“ hangzott a szívében — és gyorsan haladt.

Ekkor hangot hallott:
— Tolvaj! Fogjátok el a tolvajt!
Megborzadva rezzent össze, s mintha lábai a földre gyökereztek volna, megállott. — Agya rettenetesen lüktetett — kezei közé szorította a fejét.

Már felfedezték?!

Az emberek elrohantak mellette, egy-egy félretaszította az utból, meglökdöste.

Aztán látta, hogy egy fiatal ember mel-lett állanak meg, a kit a rendőr már galléron csipett. Hangosan beszélve és hevesen gesztikulálva fogták körül és vitték, miglen az utca fatalsága nagy zajjal tolongott a tolvaj után . . .

Tehát ezt gondolták. Ez a tolvaj és nem ő!

Megkönnyebbülten lélegzett föl. De a kiáltozás még követte. A szavak: „Tolvaj! Fogjátok meg a tolvajt!“ folytonosan a fülé-ben csengtek.

Eh, bolondság! Hogy hasonlíthatja ő magát össze egy esetleg egészen közönséges utcai zsebmetszővel, a ki valami gyermeket lopott meg, vagy valamelyik szegénynek utol-só krajczárjait vette el? Ezt ő még sem tette. Kiragadta magát erőszakkal a látomá-nyokból és más gondolatokört igyekezett találni.

Most mit vegyen legelőbb is a pénzből, hogy az ő szegény feleségét meglepje? Bort . . . finom pecsenyékét . . . csemegéket . . . Igen, ezeket. Bevásárlásokat fog tenni. A mig vásárol, elszállanak rossz sejtelméi.

De nem fognak-e csodálkozni, hogy ő a sápadt, szegény kinézésű, gyenge ruházatu ember aranypénzeket vált és oly dolgokat vásárol, a mik csak gazdagoknak valók? Nem fognak-e gyanakodva nézni reá, nem gondol-

nak-e rosztat? Nem fogja-e nyugtalansága, tekintete (mely érzi, hogy zavarodott) elárulni? Nem fogják-e szemmel tartani s utána kiál-tani: „Tolvaj!“

Ah! mit?! Az emberek el vannak fog-lalva dolgaikkal, a kereskedők örvendenek, ha áruikat eladhatják, annak a ki veszi. Ez itt egy borkereskedés, szépen ki van világítva és telve emberekkel. Tehát előre!

Nem, nem mehet be. Nyugtalan . . . reszket . . . Még soha sem vette el senkinek egy krajczárját is, soha semmit nem tulajdo-nított el törvénytelen uton. A zsebéből elővett arany pénzdaráb égeti a kezét, mint a tűz. Nem, előbb nyugodtnak kell lennie, előbb be kell bizonyítania maga magának, hogy ő nem közönséges tolvaj, aztán majd könnyebben megy. Előbb hazamegy, megúzi a feleségét, megcsokolja a gyermekét, aztán felbátorodik, megtudja, hogy helyesen cselekedett.

Hevesen sietett be a szegényes szobába és égő ajkaival megcsokolta bágyadtan mo-solygó feleségét.

— Hogy érzed magad? — kérdezte sze-liden.

— Jól, teljesen jól — felelt hallhatóan.

— Nem mondasz igazat, megcsalsz — és megfogta a kezét. — Te rosszul vagy, nagyon rosszul. Inséget szenvedsz. Neked ápolás kell és erősítő . . . De csak türelem, minden meglesz. Nem szenvedsz majd inséget. Segítek rajtad.

Tekintete elrövedezett, még csaknem önkénytelen beszélt. Lázas pirosság futott át az arcán.

— Oh a gyötrelmes időnek is van vége — folytatta emeltbb, de határozatlan hangon — az idő mindig jó segítség.

Az asszony nem értette. Csak nézte.

Ő azonban hirtelen a zsebébe nyujt s egy pillanat alatt arany pénz hevert az asz-

talon, az ágyon, ragyogva a lámpa halvány világánál.

— Itt van angyalom — szólt izgatottan — itt a pénz! Ez a tied, Ebből foglak ápol-ni! Miért gyógyuljanak meg csak a gazdag emberek? Miért kelljen a szegényeknek tönkre menni, ha pár forint kisegítheti. — Hisz ez örültség! Szemtelenség! . . . Majd meggyó-gyítlak és ha ez elfogy, lesz több!

A reményekre bízató szavak ugyszólvá elhaltak az ajkain. Egyre halkabban és hal-kabban beszélt s előbb egy sugárzó, élénk, tekintetűre a gond fátyla vonult.

Az asszony egy szót sem szól — hanem az arca, az arca.

Nem öröm, nem reménység, nem az élet-erő megújodása van az arca kifejezésében, hanem gyanu, utálat.

„Tolvaj!“

Nem ő mondta-e? Nem az ő reszkető ajkai felől hangzott a rettenetes szó?

Nem. Ő nem mondott semmit, egy han-got sem szólott, csak szigorúan nézett reá.

Es mégis hallja ezt a szót. Ismét két-szer, háromszor. — Telve undorral, gyűlö-lettel . . .

„Tolvaj!“

Félelem, harag, undor. Minden hallatszík e rettenetes szóból.

Es még mind nem mozdulnak az asszony ajkai, még mind értelmetlenül tekiat reá.

Ő azonban gyorsösen szedi össze az ara-nyakat, felkapja a kalapját és az ajtó felé tántorog. Ott még egyszer hátra fordul:

— Valamit még el kell igazitanom, va-lami fontos dolgot . . .

Es elrohan.

Egyenesen a főnöke hivatalába siet. Esze-vesztetten rázza a lakása csengettyűjét. A szolgáloknak a ki az ajtót nyitja, szinte kiáltja:

— Okvetlen beszéltem kell az urasággal, azonnal, igen fontos ügyben.

e kimagasló alakja, egyik legszebb költeményét.

Négy ilyen név fűződik a Csokonai kör működésének megkezdéséhez. S a mily örvedes ténynek kell ezt konstatálnunk, csak az adhatott némi aggodalomra okot, vajon ily kezdet után képesek leszünk-e, képes lesz-e a Csokonai kör irodalmi szakosztálya méltó folytatni a nagy munkát. Buzgalmunk és kitartásunkon nem múlt; de hogy céljaink felé közeledtünk-e egy lépéssel, annak megítélését a közönségre kell bízunk.

A nyár folyamán az irodalmi szakosztály működése szünetelt, hogy az őszi időny, a tulajdonképeni működési időszak beálltával annál nagyobb buzgalommal fogjon hozzá szép feladatának megoldásához.

Első nagyobb műve a szakosztálynak az ügyrend megállapítása volt, melyben levannak fektetve azok az elvek s azok a részletes szabályok, melyeket a szakosztálynak működésében követnie kell.

Az irodalmi szakosztály téli működését ünnepélyes üléssel nyitotta meg, a mely ülést Csokonai Vitéz Mihálynak születési évfordulója napján tartott meg. Ez ülést Vértési Arnold a kör elnöke, nem formális ugyan, de valódi ságos programbeszédrel nyitotta meg, a melyben kimutatta azokat az utakat, a melyeken s azokat a magasztos célokat, a melyek felé a szakosztályunknak és az egész körnek haladnia kell. Ugyanez ülésen felolvasta még Géresi Kálmán, a szakosztály elnöke, Debreczen multjából vett speciális érdekű történeti tanulmányát s felolvasta Komlóssy Arthur a szépművészeti szakosztály elnöke, Csokonai egy költeményét, érdekes fejtegetéssel kísérve azt, a miből kiténik, hogy lehetséges, hogy e költeményt csak a hagyomány tulajdonítja Csokonainak, valamint felolvasta Vértési Gyula Bartók Lajosnak, egyik legelső lírikusoknak három szép költeményét.

Ez ünnepélyes felolvasó ülése kívül még a mult 1890 év folyamán két felolvasást tartott szakosztályunk. Az 1890. évi december 4-iki felolvasó ülése felolvasók: Vértési Arnold egy novellát, gróf Vay Dániel egy történelmi tanulmányt s felolvasta Vértési Gyula Szabolcska Mihálynak három szép költeményét.

A mult év utolsó felolvasó ülése december 18-án volt és pedig nem mint a rendes felolvasó-ülés, a városháza nagy tanácstermében, hanem a Szikszay-féle „Margit” fürdő disztermében, melynek gróf Zichy Géza személyes megjelenése és felolvasása és az adott különös jelentőséget, hogy első volt az azon estélyek közül, melyek rendezését a Csokonai kör irodalmi szakosztálya azért határozta volt el, hogy azon városunk intelligens közönsége a felolvasások után továbbra is tesztelenül és barátságos kedvvel együtt töltse az estét s ez által Debreczen különböző társasági életében a városi életben tartozó összes műveltelemet egymáshoz közelebb hozza-szorosabban összefűzje. Ez estélyen első felolvasó volt Vértési Gyula, ki egy elbeszélést, a második Benedek János, ki három költeményt és a harmadik gróf Zichy Géza a ki tűnő költő, zenevirtuóz és zeneköltő, ki egy szellemes ovesegést olvasott fel. A tetszés és hatás, a mit ez estély a felolvasásokat követő barátságos vacsorával és az azt követő táncmulatsággal együtt elért, azt lehet mondani, minden várakozást felülmúlt, mi által később is rendezendő ily estélyek tartása biztosított.

A leány kifogásokat vet ellene. Az ur most családja körében van, nem lehet háborogni.

De veszedelemtől van szó. Jelentsen be, kell fogadnia.

— Megkísértem.

Lélegzetét visszafogva vár az ajtónál, míg végre hallja:

— Kivételesen beszélhet vele.

Gyorsan rohan be a főnök szobájába.

— Mi hozza ily későn és sürgősen hoz-zám? Kérdi a főnök.

— Tolvajlás történt főnök ur.

— Hol? Nálam?

— Igen. A tolvaj ön előtt áll.

Alig hallhatóan mondja e szavakat. A főnök akaratlanul hátralepik s reszkető kezekkel dobja az aranyakat az asztalra. Aztán egyszerre nyugodt lesz... Nagyon sóhaj és a hangja seide, könnyörgő, a mig folytatja:

— Vegye vissza pénzt... Elvettem egy örült pillanatban.

Csodálkozva néz a főnök a végtelen felindultságban előtte állóra.

Es mi okon lett ön tolvajja — kérdezte a főnök szigorubbán.

Az irnok félve tekint reá:

— A feleségem iránt való szeretetem, — suttozja aztán. — De ő gyűlöl, utál engem miatta... féltem, hogy meghal s most meg fog halni a miatt, mert olvaj lettem.

E fődi kezével az arczát s hosszú idő óta először, meleg forró könnyek ömlenek szeméiből.

Erezi, hogy a vállára teszi valaki a kezét.

Felnéz és főnöke jó akaratu tekintetét látja.

— Mondjon el mindent. Beszélje el körülményeit úgy a mint vannak. Ne emésse magát keserőségekkel, beszéljen nyíltan és őszintén. Miért lopott?

Egy pillanatra e kérdés után az irnok határozatlanul nézett főnökre, de aztán elkezdett beszélni s leirta helyzetét s mindazt

Ezek szerint volt a mult évben összesen, a megnyitói ünnepélyt is beleértve, 4 felolvasás, melyek közül tulajdonképen 3 bizonyos ünnepies jelleggel bírt. Felolvasatott összesen 19 mű, melyek közül prózai dolgozat volt 8 drb. és verses 11. Felolvasók összesen tizenketten.

Az irodalmi szakosztály nem elégedett meg a felolvasások és ünnepélyek rendezésével, hanem föllevenítette a Debreczen városi színmű-pályázat ügyét, melyet remélhetőleg sikerre is fog vezetni, az irodalom pártolás terén pedig elhatározta a magyar költői irodalom új reményeként üdvözölt tagtársunk Szabolcska Mihály költeményeinek kiadását s folyamatba tette ezen vállalat előmunkálatait.

Programmunkba a színügynek lehető pártolása is föllevén véve, szöbe hozott a Csokonai kör és a városi színügyelet füzójának ohajtandó volta s ha az eszme már oldalról is rokonszenvre talál, nem lehetetlen, hogy talán már a közeli jövőben a Csokonai kör ezen a téren is az erők egyesítésének hatalmas elve által vezetve szintén üdvös eredményeket fog felmutatni.

Ezen elv vezette körünket, midőn az Emlékkert társulattal egyesülve a két emlékkert és a Csokonai szobor gondozását a szépművészeti szakosztályra bízta. Szépművészeti szakosztályunk a kegyelet adóját Csokonai sírjának hű gondozása által is lerónni kívánja a nagy uttörő szellem iránt.

A szépművészeti szakosztály mindenben tevékenyen támogatta az irodalmi szakosztály működését s különösen kitünt az 1890. jun. 15-én rendezett s országos jelentőségre emelkedett megnyitói ünnepély sikerének buzgó előmozdítása által. A mult évben egyébként hivatásának természete szerint is jobbra jövendő nagy szabású feladatának szorosabb körvonalozására és hathatós előkészítésére kellett szoritkozni. E tekintetben azonban már ez idő szerint is számba vehető jelenségek igazolják a működéséhez fűződő remények jogosultságát. A cég feliratok magyarosítása ügyében tett indítványa az irodalmi szakosztály érdemleges intézkedését várja, mig az állandó csarnok építésének általa fölvetett eszméje egy külön szakbizottság munkája által vár megvalósulása. Városunk végleges szabályozásának és illetőleg az általános szabályszerű terv elkészítésének eszméje is szépművészeti szakosztály mult évi működése alatt nyert legelőször kifejezést s az eszme azóta már megföld alakot nyerve a sajtóban, a társadalomban és illetékes hatóságoknál egyaránt oly kedvező fogadtatás talált, melynek nyomán biztosan remélhetjük, hogy Debreczen igazi európai nagy városáá emelésének egyik dícsősége a Csokonai kör nevéhez fog fűződni.

Alapszabályaink szerint körünknek egyik főfeljára a Csokonaira vonatkozó relikviák összegyűjtése. E tekintetben körünk fiatalágánál fogva nem mutathat ugyan fel valami nagy eredményt, mindazon által a választmány nem mulaszthatja el, hogy köszönetét ne fejezze ki azoknak, kik már is siettek bennünket ezen célunk elérésében támogatni. Így köszönettel tartozunk László Jzsef urnak, ki három egykoru zenésített Csokonai dalt, s K. Nagy Sándor nagyváradi törvényszéki bíró urnak, ki a híres Rhédei féle halotti versek egykoru nyomtatott példányát volt szives körünknek adományozni, mig Szilágyi Károly t. tagtársunk a létesítendő gyűjtemény elhelyezésére egy díszes szekrényt volt szives felajánlani. A választmány céljainál tűzte ki továbbá s mihelyt a rendelkezésére álló

elmondta, a miről az utóbbi időben annyit gondolkozott. Mind erősebb lett a hangja, minden szava az igazság, hosszú-hosszu idő óta először történt, hogy feltárhatta a mi szívében dult.

— Így, főnök ur — fejezte be végre fáradtan és kimerülve a beszédet — így lettem én tolvaj s most tegyen velem a mit — ukar.

Lecsüggesztett fővel várt a feleletre.

— Vegye vissza a pénzt — szólta a főnök — ismét az ön. Hosszu utat tett, hogy segítséget kérje. Ha nyíltan elmondta volna helyzetét, a helyett, hogy magába zárkózzék, nem kellett volna annyit szenvednie, hiszek önnek és megbízom önben... Szolgálatomban marad és ezeket az aranyokat a felesége ápolására fordíthatja. Ertsse meg! Vagy irásban adjam önnek, hogy ez a pénz itt mostantól kezdve jogos tulajdona?

Pár perccel később a megtért tolvaj ismét az utcán volt és a lakása felé közeledett. Ezuttal utközben csakugyan vásárolt bort és élelmi szereket s eszébe sem jött, hogy valaki kölkekezése miatt gyanusíthatná. Es a hogy hazaérkezett és aggodó neje elé az ágyra rakogatta a drágaságokat, nem nézett reá undorral, nem olvashatta az arczáról, hogy "Tolvaj!"

Most az asszony átölelte és szeretetteljesen, gyöngéden kérdezte:

— Hol kaptál ezekre annyi pénzt?

— Nem loptam feleségemkém!

— Nem loptad. Persze, hogy nem! De hát ember, hogy is jutna eszedbe. Hogy te tolvaj lennél?

— Ö megfogta kezét és elárasztotta csókjaival.

— Igen, igazad van — szól csöndesen, alig bírta elfojtani a könnyeit, — nem vagyok tolvaj!

Ford: B.

eszközök megengedik, létesíti is egy Csokonai szoba berendezését.

A kör külső működését illetőleg felemlítjük, hogy a mult évben 8 választmányi, 6 irodalmi szakosztályi és három szépművészeti szakosztályi és 7 külön bizottsági, összesen tehát 24 ülésen igyekeztünk a ránk bízott feladatoknak megfelelni.

A kör tagjainak száma ürvendetes szaporodást mutat, mig a megalakuláskor 253 tag iratkozott be, a tagok száma mai napig 385-re szaporodott. A tagok között van 48 alapítótag.

A kör vagyoni állását illetőleg a pénztári számadások s a számvizsgáló bizottság jelentése szerint a kör bevétele 1890. apr. 1-től 1890. december 31-ig 1965 frt. 85 kr. kiadásai 1779 frt 57 kr-ra rugtak s így a pénztári készlet 186 frt 28 kr-tesz. Mig a mérleg 10202 frt 47 kr. alapítványi tőkével szemben 1382 frt 19 kr. saját tőkéjéből álló vagyont mutat fel, vagyis a kör kezelése alatt álló összes tehermentes vagyon 11585 frt 66 kr-ra rug.

A munkakodásunkról fentebb előterjesztett adatokból láthatja a t. közgyűlés miképen képzelte a választmány a Csokonai kör céljainak megvalósítását az elmúlt évben és működésének e c-onka időszakában kifejtett tevékenységünk legyen a tisztelt közgyűlés előtt jövendő munkakodásunknak is záloga. A siker azonban első sorban a művelt debreczeni társadalom kezében van. Csak annak minél magasabbra fokozódó támogatásával leszünk képesek a reánk váró nagy feladatok betöltésére s midőn a Csokonai kör mult évben kifejtett tevékenységéről az előadottakban számot adva, magunkat a t. közgyűlés jóindulatába ajánljuk, tisztelt tagtársainkat csak arra kérjük: szítsák magasra és folyton élesszék a lelkesedés ama lángját, melylyel a Csokonai kör megalakulását fogadták, és eddigi működését kísérték.

Kelt a Csokonai kör választmányának 1891. évi april hó 8-án tartott üléséből.

dr. Bakonyi Samu Vértési Arnold
főtktár. elnök.

A tornaegylet gyalogversenye.

Debreczen, ápril 28.

Tornaegyletünk f. évi Május hó 7-én, mint b. lapjában már jelezve volt, gyalogversenyt rendez Nagy Károlyba; ezenkívül a verseny betejezte után egyetünk a nagykárolyi alakuló tornaegylet javára ugyaott díszturnazást és versenyvívást mutat be, hogy Nagy-Károly művelt közönségét a tornaszat és atletika ügyének megnyerje s az ottani — még gyöngye alapokon álló tornaegylet iránt érdeket ösztönözze.

A gyalogverseny ügyében választmányunk tekintettel volt arra, hogy tornászaink nem kifejtett atletikák, kiknek testi ereje az ut akadályaival és az időjárás kellemetlenségeivel minden körülmények között dacolni képes, hanem nagyobb részt kezdő tornászok s a testi fejlődés náluk tulajdonképen csak most kezdődik, épen ezért és mert egyetünknek nem az a célja, hogy egyszerre oly eredményeket érjen el, melyek egyetünk hirtevét ország-szerzte dícsősíték, hanem az, hogy a fokozatos haladás útján lassanként emelkedjünk egy nívaura, hol hazánk első tornaegyletei állnak, elhatározatott, hogy a verseny nem Debreczenből, hanem Vámos-Pécsről fog kiindulni, így is 52 és ⁴⁹/₁₀₀ kilométer hosszú léven a pálya. Ekként versenytünk még mindig nem a hosszú, hanem a közép gyalogversenyek sorába fog tartozni; mindamellett a távolság elegendő arra, hogy egyetünk a verseny sikerültével az eredményre önzerttel hivatkozhaszék. Összesen 17 versenyző jelentkezett, kiket a pályabíró, mely városunk tornaszatkezelő intelligenciájából választott, kocsin és lóháton kísérend. Sajnos, hogy városunk közönsége még mindig nem támogatja feyletünket oly mérvben, mint azt az ügy fontossága és hasznos volta megkívánja; mindamellett a pályabíró, kiket a városunk több előkelő tekintélyes férfiai szemléheszék, kik a verseny sikerét nemcsak megjelenésükkel, hanem anyagi áldozatokkal is biztosítani törekednek.

Költségeink e versenyre körülbelül 200 frtot tesznek, mely összeg pénztárunkra most meglehetősen súlylyal nehezül, midőn az önálló tornacsarnok alapjára minden filérünkre szükség van. — Vajha akadna egyetünknek egy emelkedett gondolkozásu oly mecenása, ki terheink könnyítésére meghozná áldozatát is, a ki a tornacsarnok mieelőbbi felépítését lehetővé tenné!

Mert hiszen nemcsak az ügy maga, hanem egyetünk munkássága is megérdemelné a pártolást és nagyobb érdeklődést, miután a fokozatos haladás egyetünkkel szemmel látható. Így például, ha csak a gyalogversenyeket tekintjük is, ugy találjuk, hogy az előbb csupán 20-25 kilométer távolsággal rendelkező versenyek mindinkább kiemelkednek a kezdetlegesség homályából. Már ujfehértói versenyünk 31 kilométerre, nyiregyházi versenyünk 49 kilométerre terjedt és így közel vagyunk ahhoz, hogy ha a mostani 52 kilométeres versenyünk sikerül, a miben kételkedni okunk nincsen, jövőre már oly versenyt rendezhetünk, mely a hazai tornaegyletek bármelyikének is dícsősége szolgálna.

Megemlítem még, hogy a lelkes nagykarolyiak egyetünknek a legszíveleesebb vándg-szerettel készülnek fogadni s a mint értesít-

lünk, a fogadás élén maga, Nagy-Károly városának minden szépért és jóért lelkesülő polgármestere Suszterich Károly ur áll és így nem kételkedhetünk, hogy nagykarolyi gyalogversenyünk egyetünk történetét egy oly lappal fogja gazdagítani, melyre egyrészt egyetünk haladásának egy nevezetes eseménye, másrészt Nagykaroly művelt intelligenciájának hazafias áldozatkészsége s az iránti hálás köszönetünk leend feljegyezve!

Dr. Orbán József,
e. titkár.

Meghívás

az 1891-dik évi április hó 30-iki napján Csütörtökön délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében tartandó

rendkívüli bizottsági közgyűlésre.

Tárgy:

Tanácsi előterjesztés: a cs. és kir. 15-ik huszár ezred parancsnokságának katonái szükségessé fűző hely kibérlése iránti kérelmére.

Debreczen, 1891. ápril hó 28.

Gróf Dégenfeld József,
főispán.

Napi hírek.

Tájékoztató.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 4 órakor a „Margit fürdő” nagytermében. Muzeum a kollegiumban nyitva van vasárnaponként délelőtt 10-től 12-ig.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-7-ig.

Május 3. Reményi Ede hangversenye a „Bika” disztermében.

Május 5. Királyi táblák működésének megkezdése.

Május 9. Nyomdász majális a „Margit” fürdő disztermében.

Május 14. Hajduvármegye tavaszi közgyűlése.

Május 21. Egyházközségi közgyűlés kezdete a főiskola tanácstermében.

— Májusi előléptetések a honvédségnél.

A májusi előléptetésnél a debreczeni 3. honvéd gyalogezredben és a 2. honvéd huszár ezredben következők lettek magasabb rangba helyezve. Petrovics Vazul alezredes, az ezredesi illetékeket kapta. — Macsegyó Béla 3. gy. ezredbeli tartalékos főhadnagy II-od oszt. századossá, Müller Péter Pál hadnagy főhadnaggyá; a 2. huszár ezredben a mbrus János főhadnagy II-od osztályú századossá, Jarmy Elemér hadnagy főhadnaggyá, Benkő Sándor és Királyi Dező tartalékos hadnagyk hadnaggyokká nevezettek ki. — Dr. Virágh László tényleges állományú főorvos a 2-dik huszár ezredben II. oszt. ezredorvossá nevezettet ki.

— A királyi tábla butorainak részleges átvétele az állam tulajdonába tegnapi történt meg. Az izléses, gazdag kiállítású butorok teljesen megnyerték Puky Gyula táblai elnök, miniszteri biztos tetszését. — A butorok egy része csak akkor lesz a várostól átvéve, mikor a kis új utcai épület készlen lesz.

— A debreczeni ügyvédi kar hétfőn este tartott népes értekezletet kimondotta, hogy a kir. tábla működésének megkezdésével szükségesnek tartja egy jogi s a k l a p megindítását. A decentralizáció folytán közszükségű képező vállalat élére mint értesülünk sikerült megnyerni a debreczeni ügyvédi kar egyik legkiválóbb tagját T a k á c s Ferencz urat. Az új lapnak czime „Jogi Hirlap” lesz s mutatvány száma a kir. tábla működésének megkezdése napján fog megjelenni.

— Társas ebéd. A debreczeni törvényeszk mint minden évben úgy ez évi május hó 1-én is (pénteken) dében társas ebédet rendez a nagyterei Dobos pavilonban.

— Az idő fájdalom gyakran ad tárgyat az udjondaságonak. Egyre rakoncátlanokdók, s ma holnap rákényezeri az embert, hogy elhagyja azt a mesét, hogy egyet fordult a világ, s a tavasz kiesett az évszakok sorából. — Annyi bizonyos, hogy a folytonos hívős időjárás miatt a természet elkésett, s az erdő még ma is szürke. Május elejére már aligha kizöldül, s a kedves orgona virággal aligha diszithetjük szobáinkat. Az elmúlt éjjel és ma egész nap is sűrűen esett az eső, s ugyancsak elkedvetleniti azokat, a kiknek holnapután hurozkodniok kell a küönben sem valami kellemes foglalkozás a szakadó esőben valóssággal bosszantó.

— Uj üzlet. Szivesen üdvözöljük helybe kereskedőink sorában a Kálnai és társa céget; mert egy rég érzett szükség pótlására alapították üzletüket a Piaczón a Csapó utca szegletén Eltekintve attól, hogy modern divatos keztüket eddig is alig lehetett kapni, ök nagy keztüárukon kívül mindenféle orvosi szereket, testgyógyesítőket, sérvkötőket, gürcsőkötőket, gummiplótyákat, irrigatorokat, vívoeszközöket stb. tartanak gazdag raktárukon. — Valóban nagyvárosi csinnal van felszerelve az üzlet, s a közönség nagyban látogatja, mert olyan szükségleteit is kielégitheti itt, a melyek miatt eddig Budapestre vagy Bécsbe kellett fordulnia. Kálnai és társa s szerencsés vállalatba fogtak, s az a buzgalom és áldozatkészség, melylyel raktárukat felszerítették a legnagyobb pártolásra méltó.

Orvosi tekintélyek által
vase, huygára, köszvény és hólyag bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainak' rendelve

Salvator

— egvényes vasmentes savanyúvíz —
szénsavdús, lithium tartalom forrás.
Borral használva igen kellemes üdítő italt szolgáltat.
Kapható ásványvíz-korlátoknál és legközelebbi gyógyszerüzekben.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

HIRDETÉS.

A lakás változtatások
közlekedtével ajánljuk
igen jutányos árakhoz nagyválasztékú raktárunkat

Szőnyeg, függöny,
ágy és aszfafferifőlkében.
Vattás és nyári paplanokban.

Szabó Lajos fiai
DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

Csodaszerű a siker.
Szeplő, tisztátalan arczzsin, sárga folt stb. bizton eltűnik a Bergmann és Társa, Drezda Bergmann liliumtejszappan napontai használat után.
Kapható 45 krért Dr. Rothschnek V. Emigi gyógyszerüzében.

Kardos László
czegléd-utca.

A TAVASZI IDÉNYRE
megérkeztek a már több éven át kipróbált és nemcsak nevüknek megfelelő **egészségvédő** de tartósságuk által rendkívül gazdaságosnak elismert **Jäger fia utcai öltönyök.**
Továbbá megjötték a legszebb mintázatu és teljes jömosatu női ruha szövetek úgy mint:
Zefirek, angolvásznak
és az annyira kedvelté vált **Szerbvásznak**
minden színben. (1)

LEIBICZI KÉNFORDÓ
SZEPE (Felső-Magyarország)
VASUTI ALLOMÁS KESMÁRK POPRÁDVÖLGYI VASUT
8 kilométer Késmárktól
körülbelül 700 méter tengermagasságban (Késmárk 636 méter).

Savó-gyógyintézet
Egy fürdő
lepedővel 20 krajczár.

Fenyő- és vas-fürdők
kivánatra készíttetnek.

Pisztrághalászat és vadászat
Ebéd
étlap és table d'hote

Szépen butorozott szobák
50 krtól 80 krig.

Billard és kuglizó.

GYÓGYHATÁS: A már 1294 óta üsmert kéntörások a SCHERFEL AURÉL W. ur által tett elemzés folytán, a kéntartalmára nézve a Trancsén-Tepléci és a híres aacheni forrásokkal majdnem összeegyeznek, a víz gyógyereje különösen idült rheumánál, huygszervek bajainál, skrophel betegségénél stb. dicsértetik és megavult Syphilisnél különösen hathatósan mutatkoztak. A huygszervek bajainál ivógyógykezeléssel összeköttetésben, üsmert fürdők sok esetben felülmúja. Az altestmrigyek feldaganásánál különösen a máj- és lépnek, legtöbb esetben gyógyíttatnak. Az anyaméhgyulladás orvoslása, mint ennek idült hurutja, úgy mint a vaginal-nyálhártya fehér csuza, meglepő sikert hoz elő.

ÁRJEGYZÉK: Ez a fürdőhely még nincsen megrontva a többi modern szepe-i fürdők drága áraitól. Az izléses svajci stílusban, balkon- és verandával ellátott újonnan épült **lakházban**, valamint a gyógy- és vendéglő-épületben szépen butorozott szobák, (a butorok veresfenyűből palitirozva vannak), olcsó áron kaphatók.

Ízletes és olcsó ételekért a nagyobb körökben is ismert vendéglős **Brunnmayer Károly** Késmárkról gondoskodik és a társasébdnél egy teríték, assiettel, ára 1 fnt 20 kr, assiettel nélkül 5 étel 1 fnt, 4 étel 80 kr, egy sült csirke 60 kr, egy beestek körözve 40 kr, egy borjuszelet 35 kr stb. Közelebb értesítést kivánatra nagyon szivesen ad a fürdőbéli **Brunnmayer Károly.**
a „Korona” szálloda bérlője **Késmárkon.**

Szent-Királyi Tivadar Debreczen.

padlózatok számára:
Keil Alajos

Padlózatfénymázt

(Glasur.)
mint legkitűnőbb mázólszert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép, fényes és tartós, — 1 nagy palaczk ára 1 fnt 35 kr.
— 1 kis " " " " 68 "

KEIL ALAJOS Bécshől,
Viaszk-kenőcsét
— mint legjobb és legegyszerűbb beeresztő szert kemény padló számára, —
Egy köcsüg ára 60 kr.
legmelegebben ajánja

Szent-Királyi Tivadar
DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendeések olyan helyekről, hol raktárak nincsenek, Alojs Keil, Wien I. Resselgasse 5. gyári raktárában intézudők. Egy 5 kilós csomag ára 6 fnt o. é.

○○○○○○○○○○
MENYASSZONYI
KELENGYE

saját gyá tmányu
fehérműiekből
legnagyobb választékban
Kunz József és Társa
czégnél,
kistempom bazár (3)

○○○○○○○○○○

Szabó Lajos fiai
czégnél újonnan raktárra érkeztek:
Női ruhaszövetek
hozzávaló legújabb díszek
fekete divatkelmek
szines mosó selyemruhák,
francia gyapju Voile-ok,
cretonok, Indisch foulard
puha, jó minőségű mtr. 22 krtól.

VALÓDI
francia és cosmanosi Batist
a legutóbbi divatu minták
mint a selyem métere 42 krtól, 60 krig
Zephírek és atlas Satin.
Napernyők.
A mult nyárról kimaradt ruhaszövetek és mosó cretonok tetemesen **leszállított árban.**

BOSZNAY J. és TARSA
ajánlják
Ujdonságaikat **női ruha szövetekben**
szines Pongis és selyem foulardokban
métere 75 krtól 150 krig,
valamint
Batiszt, Atlasz-Saten, Zeffir és Szerbvásznakban.

Napernyők feltűnő olcsó árakban
Ujjonnan bevezetett fiú és leány tricót öltönyek nagyválasztékban.

Sarg Glycerin-fog-creme

A fogak szépsége
Rövid használat után mint fogtisztító szer nélkülözhetetlen.

KALODONT

egészségügyi hatóság által megvizsgálva

Utban igen czélszerű. Zamatosan frissítő.
Még a legkényesebb fogzománcnak is ártalmatlan.
U. i. Német, Franciaországban stb legjobb sikerrel bevezetve és az udvarnál, a legmagasabb körökben, ugyszintén a legegyszerűbb polgári házaknál használatban.

Kapható a gyógyszerüzárakban, illatszerek kereskedéseknél stb. 1 drb. 35 kr.

DEBRECZENBEN:
Rickl József Zelmos, Szentkirályi Tivadar Kun József és Varga Lajos uraknál.

139.

ÁRJEGYZÉK.
az „ISTVÁN” gőzmalom készítményeinek
KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megápitott s 1887. évi július 1-én életbe léptetelési, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

A. Asztali dara nagyszemű	100 kgr
B. Szinte középszemű	18 60
C. Királyliszt	17 60
1. Lángliszt	17 40
2. Montliszt	17.—
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	16 40
4. " 2-od rendű	16 20
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	15 80
6. szinte " 2-od " "	15.—
7. Közép kenyérliszt 1-ső " "	14 60
8. " " 2-od " "	14.—
8 1/2. " Barna " 1-ső " "	13 40
8 3/4. " " 2-od. á 70 kigr.	12 40
9 Lángliszt " " á 50 kigr.	10.—
10 Veres liszt " " á 50 kigr.	—
11. Finom korpa zsákkal 50 " "	5 40
12. Durva korpa zsákkal á 50 kigr.	4 60

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-töli engedmény a fennemített egyezmény folytán szintén beszűnteltett.

Debreczen, 1891. Április 21.

Annak a ki
fogfájásban
szenved, biztos segly nyújt a jóhírű
valódi
Dr. POPP-féle
anatherinszájviz.

Dr. POPP fogpora és fogpasztilája
a legjobbak elismert fogtisztító szerek.

Gyár és raktár: Bécsben I. Bogoergasse 2, valamint Debreczenben: Tóth Béla, (főraktár.)
Dr. Rothschnek V. E., Balázs A. Mihálovits István Muraközy L. örökösai, Örvényi Ottó, Szilágyi P. M., Tamássy Béla, Füleky P. urak gyógyszerüzárában, ugyszintén Szent-Királyi Tivadar, Csanak J. és Schwarz B. kura üzletiben és Magyarország minden gyógyszerüzárában, gyógyszerüzletében és illatszerek kereskedésében.